

J.nr. 21-187-000011
Ref. RASE
Den 19. august 2022

Vurdering af erhvervsøkonomiske konsekvenser af Bekendtgørelse om tilskud som engangsbeløb til fastholdelse af vådområder, naturlige vandstandsforhold, lavbundsområder og fysiske vandløbsindsatser på landbrugsjorder.

Titel på bekendtgørelse

Bekendtgørelse om tilskud som engangsbeløb til fastholdelse af vådområder, naturlige vandstandsforhold, lavbundsområder og fysiske vandløbsindsatser på landbrugsjorder (i daglig tale: Engangskompensation).

Kort beskrivelse af ordningen

Engangskompensation er en femårig arealtilskudsordning under den kommende EU landbrugsreform (CAP2020) fra 2023, og vil kunne søges i perioden 2024-2027. Ordningen yder støtte til bedrifter, der beholder deres tidligere omdriftsarealer eller permanente græsarealer i forbindelse med medvirken i projekter til etablering af vådområder, lavbundsprojekter eller fysiske vandløbsindsatser på landbrugsjorder (samt få projekter vedrørende "naturlig hydrologi", hvis det viser sig, at der efter 2022 er projekter, der ikke er afsluttet).

Principper for agil erhvervsrettet regulering

Landbrugsstyrelsen har vurderet, at principperne for agil erhvervsrettet regulering ikke er relevante for bekendtgørelsesudkastet, idet bekendtgørelsens regulering ikke påvirker virksomhedernes mulighed for at teste, udvikle og anvende digitale teknologier og forretningsmodeller.

Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Berørte virksomheder

Op til 400-500 landbrugere forventes at søge om tilskud under ordningen i alt i perioden 2024-2027 (eller acceptere medvirken i forudgående etableringsprojekt med henblik på at søge, når projektet er afsluttet).

Administrative konsekvenser

På baggrund af statistik for "Virksomheder og organisationer" i 2020 fra LONS20 benyttes en timesats (inkl. overhead på 25 pct.) på 305 kr./time for landbrugere. Det anslås at landbrugernes omkostning til planteavlskonsulenter er ca. 1000 kr./time. Der benyttes en standardfordeling mellem "konsulenttimer" (90 pct.) og "landbrugertimer" (10 pct.). Tidsforbrug i forbindelse med ordningen anslås således at have en administrativ omkostning på: 90 pct. * 1000 kr./time + 10 pct. * 305 kr./time = 930,5 kr./time.

Tilskudsordningen er en fortsættelse af den eksisterende frivillige ordning og pålægger ansøgerne en række administrative byrder, der relaterer sig til ansøgningen og kontrollen af ordningen. Ansøgningen sker via et særligt skema, der indsendes samtidig med det såkaldte Fællesskema, under hvilket landbrugeren i forvejen indsender sin ansøgning til andre tilskudsordninger, herunder Grundbetaling.

I modsætning til tidligere er ordningen reduceret til en femårig tilsagnsperiode (før tyve år) og tilskuddet udbetales på en gang i stedet for med 20 mindre rater. Samlet vil det reducere de administrative konsekvenser.

Landbrugeren søger om nærværende ordning ved at markere de arealer, der skal indgå i ordningen. Det estimeres, at dette tager 4 timer per ansøgning i år 1, fordi ansøgeren skal kvalitetssikre, at de marker, der anføres, har det korrekte areal jf. de internetmarkkort, som ansøgeren anvender som baggrund. Det estimeres at tage 30 minutter årligt i år 2-5, hvor ansøger blot skal bekræfte at han fortsat har dette areal tilknyttet hans bedrift.

På baggrund af det gennemsnitlige areal på ca. 5,5 ha, der forventes for hver ansøger under ordningen jævnfør erfaringer fra tidligere tilsagn og igangværende projekter, kan den samlede tilslutning til ordningen forventes at udgøre i alt 2.200-2.750 ha landbrugsjord, der ekstensiveres permanent (sammen med yderligere ca. 7.500 ha, der er købt forud for igangsætning af et projekt, i alt ca. 10.000 ha i perioden fra 2024 og frem).

De administrative konsekvenser ved ansøgning om tilsagn og tilskud til disse kan dermed estimeres til i alt ca. 2.513.000 kr. (2.233.000-2.792.000 kr.) over fem år. Heraf er 1.675.000 kr. (1.489.000-1.861.000 kr.) omstillingsomkostninger i år 1 og 837.450 (744.000-931.000 kr.) løbende omkostninger i år 2-5.

Nærværende ordning kontrolleres ved administrativ kontrol samt ved 5 % fysisk kontrol (og efter udløb af tilsagn ved monitorering). Kontrollen kan estimeres at tage i alt 2 timer for ansøger før og under kontrol. Årligt kan det dermed estimeres til ca. 20-25 kontroller og dermed 100-125 over 5 år. Dette medføre et samlet ressourceforbrug for ansøgere på op til 250 timer, svarende til 233.000 kr. over 5 år.

Det anslås derfor, at de samlede administrative konsekvenser for tilskudsordningen er ca. 2.746.000 kr. over 5 år, svarende til ca. 550.000 kr./år.

Sammenlignet med den nuværende administration vil det samlet set blive billigere med den nye model.

Erhvervsstyrelsens Område for Bedre Regulering (OBR) har modtaget bekendtgørelsesudkastet i præhøring i forhold til administrative konsekvenser for erhvervet. Beskrivelsen af de administrative konsekvenser er blevet tilrettet på baggrund af præhøringssvar fra OBR. OBR kan på baggrund af det tilsendte materiale melde sig enige om, at de administrative konsekvenser er under bagatelgrænsen på 4 mio. kr., og derfor ikke skal forelægges Regeringens økonomiudvalg til godkendelse.

Skatter, afgifter og tilskud

Den årlige økonomiske ramme er 50 mio. kr. fra 2024-2027. Rammen er 80 pct. EU-medfinansieret. Den nationale ramme er fastlagt i Finansloven på baggrund af Landbrugsaftalen fra 21. oktober 2021 og påvirkes ikke af denne bekendtgørelse.

Efterlevelseskonsekvenser

Tilskudssatsen fastsættes til 82.500 kr./ha for omdriftsarealer og 35.500 kr./ha for permanente græsarealer. Da satserne er udregnet på baggrund af indkomsttab og ekstra omkostninger over en lang årrække, kan dette sidestilles med det samlede værditab for jorden ved at medvirke. Det vurderes derfor, at der er ikke er efterlevelseskonsekvenser.

BNP effekter

Rammen er 80 pct. EU-medfinansieret og 20 % nationalt finansieret. Ordningen medfører således et årligt skatteforvridningstab på 50 mio. kr. (årligt budget) * 20 pct. (national finansiering) * 10 pct. (skatteforvridning) = 1 mio. kr.

Adfærdsvirkninger

Ordningsens formål er, gennem arealtilskud til lodsejere, der ønsker af beholde deres jord i forbindelse med medvirken i projekter til permanent ekstensivering i forbindelse med etablering af vådområder og lavbundsprojekter, at fremme udtagning af landbrugsarealer og derved reducere næringsstofudvaskning og/eller reducere emission af CO₂.

Afledte effekter

I forbindelse med etablering af vådområder og lavbundsprojekter reduceres arealet i omdrift. Hvis området ligger imellem arealer tilhørende samme bedrift kan det medføre øgede transportomkostninger mm. I etableringsprojekterne indgår en mulighed for at deltage i en jordfordeling, der omvendt medfører, at der kan "byttes" jorder, så jorderne samles og dermed reducerer omkostningerne. Derfor vurderes samlet set ikke at være afledte effekter.